

Vastuullisesti tuotettuja ICMT-palveluita: Case Istekki

Istekki on ollut mukana VICTIS-hankkeessa alusta asti ja on myös Itä-Suomen yliopiston tietojenkäsittelytieteen laitoksen pitkäaikainen yhteistyökumppani vuodesta 2001 alkaen (aiemmin KYS Tekplus). Näin ollen päätimme tutustua tarkemmin, miten kestävyys/vastuullisuustyötä tehdään Istekillä. Ensiksi kuitenkin muutamia faktoja yhtiöstä:

Istekki Oy on suomalainen julkisen sektorin informaatio-, viestintä- ja lääkitäknologian (ICMT) asiantuntijaorganisaatio sekä omistajiensa sidosyksikkö. Istekillä työskentelee yli 1 400 asiantuntijaa eri puolilla Suomea ja yhtiöllä on keskeinen yhteiskunnallinen tehtävä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kunnallisen infrastruktuurin tukipilarina.

Yrityksen kestävyystyön tavoitteena on olla sidosryhmien näkökulmasta edelläkävijä. Istekin kestävyyskehikko perustuu sertifioituun Ekokompassi-ympäristöjärjestelmään, Pohjoismaisen yritysvastuuverkosto FIBSin jäsenyyteen, YK:n Agenda 2030 -tavoitteisiin sekä EU:n kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) mukaiseen kaksoisolennaisuusanalyysiin. Lisäksi Istekki osallistuu aktiivisesti vastuullisuuden edistämiseen alueellisesti ja kansallisesti, esimerkiksi hankintakriteerityöhön.

Ympäristövastuu ja Green ICT käytännössä

Pääsemme haastattelemaan vastuullisuusjohtaja Laura Ylitaloa ja kysymme, miten Istekissä määritetään ilmasto- ja ympäristövastuullisuus? ”Meillä se on yksi arvoistamme. Meille se on oikein toimimista ja luottamuksen rakentamista meidän sidosryhmiin. Toiminnan tarkoituksena on kaikessa mielessä jättää elinkelpoinen ympäristö tuleville sukupolville.”

Monissa organisaatioissa, kuten myös Istekillä, ympäristötyö on kiteytetty helposti viestittävään ympäristölupauksen muotoon. Istekki on omalla ympäristölupauksellaan ”Hyvinvoivan ympäristön puolesta” sitoutunut ympäristövaikutusten vähentämiseen jatkuvan parantamisen periaatteen mukaisesti.

Kysymme Lauralta seuraavaksi, miten ilmasto ja ympäristö on otettu huomioon Istekin toiminnassa. ”Toki kerätään dataa ja lasketaan hiilijalanjälkeä ja pyritään ymmärtämään ilmiötä laskennan taustalla. Lisäksi pyrimme vaikuttamaan hankintojen ilmastovaikutuksiin. Olemme myös säätäneet omia linjauksia esimerkiksi laitteiden elinkaaresta: miten pitkään laitteet ovat käytössä.”

Katsotaan seuraavaksi tarkemmin näitä toimintoja. Istekin vastuullisuusraportista (2025) selviää, että yhtiö on pystynyt pienentämään hiilijalanjälkeä merkittävästi. Istekki laskee toimintansa kasvihuonekaasupäästöt GHG Protocol -standardin mukaisesti. Vuonna 2025 yhtiön kokonaishiilijalanjälki pieneni 18,79 % (33 666 tCO₂-ekv-> 27 345 tCO₂-ekv). Hiilijalanjäljen pienentäminen päästövähennysten kautta onnistui erityisesti käyttämällä uusiutuvaa energiaa ja hankkimalla tarkempaa päästödataa:

Vastuullisuusraportin mukaan noin 97 % toimitilojen ja konesalien käyttämästä sähköstä ja lämmöstä tuotettiin fossiilittomilla ja uusiutuvilla energialähteillä. Kun tilannetta verrataan Istekin edellisiin vuosiin, päästövähennysten suuruusluokka nousee mainiosti esille: Istekin energian epäsuorat Scope 2 -päästöt vähenivät 26 % edellisvuodesta ja peräti 66 % vuoteen 2023 verrattuna.

Päästödatan luotettavuutta on parantanut se, että laskennassa on päästy hyödyntämään ensimmäistä kertaa toimittajilta saatuja tuotekohtaisia päästötietoja kategorittaiten päästökertoimien sijaan.

Laitteiden elinkaarenhallinta muodostaa keskeisen osan Istekin Green ICT -strategiaa:

- Työasemien elinkaaren pidentäminen: Työasemien laskennallista elinkaarta on pidennetty strategisella päätöksellä 3 vuodesta (36 kk) 4 vuoteen (48 kk) Vuoden 2025 lopussa jo 84 % laitekannasta oli siirtynyt 48 kuukauden elinkaaren piiriin.
- Päätelaitteiden 100 % uusiokäyttö: Istekille palautuvista päätelaitteista (asiakastoimitusten määrä n 10 000 kpl) 100 % välitetään jatkokäyttöön jälkimarkkinoille.
- Pakkausmateriaalien minimointi: Päätelaitteiden toimituksissa hyödynnetään bulkkipakkauksia, joiden osuus oli 46 % kaikista tilatuista päätelaitteista.

Vastuullisuustyön organisointi

Istekillä on panostettu hyvin paljon sekä oman toiminnan että palvelunhallinnan ja tarjottujen palveluiden laatuun. Organisaatiolla on laatujärjestelmät tietoturvanhallinnasta, laadunhallinnasta palveluhallinnasta sekä lääkinällisistä laitteista ja nämä standardit yleensä vaativat roolien ja vastuiden kuvausta. Siksi kysymme uteliaana, onko Istekillä nimettyä työroolia ilmasto-, ympäristö tai vastuullisuustyöhön?

Laura vastaa, että Istekin vastuullisuusjohtajalla ja laatu- ja kehityspäälliköllä on allokoitua työaika vastuullisuustyöhön: ”Vastuullisuustiimi kokoontuu kvartaaleittain ja on poikkiorganisatorinen tiimi (virtuaalitiimi). Se on valmisteleva tiimi, jossa tiimiläiset toimivat vastuullisuuslähettiläinä. He voivat tuoda organisaatiosta tiimiin asioita ja voivat viedä tiimistä omaan organisaatioon asioita. Toivotaan, että he kävisivät omien ryhmien kanssa keskustelua vastuullisuustiimissä keskustelluista asioista.”

Laura jatkaa kuvauksella, miten vastuullisuutta edistetään johtoryhmätasolla: ”Vastuullisuustiimi on yksi seurantaa tekevästä ryhmistä. Lisäksi liiketoimintojen johtoryhmä käy tavoitteita ja mittarien etenemistä läpi johtoryhmässä ja niistä raportoidaan vuosittain. Hallitukselle nostetaan esiin erityisesti strategisempia asioita mitä tapahtuu maailmalla. Regulaatiomuutos tässä hyvänä esimerkkinä.”

Vastuulliset hankinnat ja toimittajanhallinta

Istekki on merkittävä hankkijaorganisaatio kansallisella tasolla. Yli puolet yhtiön liikevaihdesta muodostuu ostoista yksityiseltä sektorilta, mikä tekee hankintatoimesta Istekin merkittävimmän vaikuttamiskeinon. Näin ollen haastattelumme seuraava kysymys liittyy hankintoihin: Otatteko tieto- ja viestintäteknologiaa hankkiessanne huomioon teknologian ilmasto- ja ympäristövaikutuksia?

Laura vastaa, että Istekille on rakennettu hankintojen vastuullisuuskriteeristö: ”Tämä pohjautuu Motivan kriteerikirjastoon. Kriteeristöä kehitetään yhdessä liiketoimintojen kanssa laajalla skaalalla.” Vastuullisiin hankintoihin kuuluvat myös seuraavat periaatteet ja toiminnot:

- Markkinavuoropuhelu ja avoimuus: Vuonna 2025 julkaistuista hankinnoista 96 % toteutettiin markkinakartoituksen, -vuoropuhelun tai tietopyynnön kautta, mikä varmistaa avoimuuden ja laadun toteutumisen.
- Sopimusehdot ja eettiset periaatteet: Kaikissa hankintalain alaisissa hankinnoissa (100 %) huomioitiin vastuullisuuden vähimmäisvaatimukset liittämällä eettiset periaatteet osaksi sopimuskokonaisuutta. Hankintojen vastuullisuuskriteeristö pohjautuu Motivan kriteerikirjastoon.
- Toimittajaverkosto ja auditoinnit: Toimitusketjun vastuullisuutta edistetään vapaaehtois pohjaisella vastuullisuusverkostolla, joka mahdollistaa benchmarkingin ja parhaiden käytäntöjen jakamisen toimittajien välillä. Lisäksi toimittaja-auditointeja toteutetaan ja auditointimalleja tarkennetaan säännöllisesti.

Vihreän ICT:n ja kestävyystyön haasteet ja tulevaisuuden näkymät

Vaikka Istekki on edistynyt kestävyystyössään merkittävästi, toiminnassa tunnistetaan myös haasteita.

Lauran mukaan päähaasteina ovat integrointi arjen prosesseihin ja hiilijalanjäljen laskennan rajoitteet: Vastuullisuusasioiden sulauttaminen osaksi arjen järjestelmiä ja prosesseja vaatii edelleen työtä, jotta se ei jää irralliseksi kokonaisuudeksi.

Hiilijalanjälkilaskennan rajoitteista Laura toteaa, että päästölaskenta on edelleen osittain spend-perusteista, jolloin liikevaihdon ja eurojen kasvu voi näkyä laskennallisena päästöjen kasvuna.

Tunnistetuista haasteista huolimatta Laura näkee Istekin vastuullisuustyön tulevaisuuden valoisana. Tulevina vuosina Istekissä keskitytään vastuullisuuden entistä tiiviimpään integroimiseen osaksi päätöksentekoa ja arjen toimintaa koko organisaatiossa.

Kiitokset Istekille mainiosta Green ICT -yhteistyöstä VICTIC-hankkeessa!

Tämä yritystarina on osa A91631 VICTIS – Vihreää ICT:tä Itä-Suomesta – UEF -hankkeen tuloksia. VICTIS on Euroopan unionin osarahoittama (Elinvoimakeskus) hanke. Teemme läheistä yhteistyötä TIEKE:n ja LUT:n VICTIS-sisarhankkeiden kanssa.